

Justícia Social

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
GABRIEL ALOMAR

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guàrdia, 14, pral. - BARCELONA

Les oposicions

Ditxós i ben ditxós en aquest món qui pot tenir oposició per que senyal que és digne de ella.

Ditxós qui te un contraopinant i pot veure el propi criteri marcar una ratlla clara i inconfusible en mig de lliure discussió. Ditxós qui pot llegir el propi pensament a través del múltiple concert del pensament de tots i sap positivament que tot allò que sobreviu del pensament propi és la partícula de divina inspiració que li ha sigut donada per servei i utilitat dels altres homes. Ditxós qui coneix el dret i la llibertat de pensar per l'exercici no interdit d'aquesta superior facultat humana.

Ningú pot privar-nos de pensar, però molt sovint som privats de expressar el nostre pensament. Però també se esdevé a voltes que, tenint dret i llibertat d'expressar el nostre criteri, som dominats per una forta resistència íntima que ens priva de parlar i d'establir ni el més remot comerç intel·lectual o moral amb aquell que no el considerem digne de nosaltres. A vegades és una mena de repugnància física que ens aparta dels nostres consensibles i ens ferma la boca i ens fa baixar els ulls com si un gran perill de degradació amenacés el més petit intent de relació amb els altres.

Aquest és indubtablement el cas de les oposicions parlamentàries de Itàlia. Lluitaven per complir llur deure malgrat les contínues vexacions que sofrien. Durant un any es feren l'il·lusió que una cosa eren les turbes del carrer, i els anteriors odís de tribu que florexien en les afraus llunyanes i una altre cosa els homes capdevaners que s'arriscaven a desafiar les responsabilitats del govern i el judici de l'història. Però les sorpreses es multiplicaven. A tot arreu s'havia filtrat la perversitat i la vilesa. En lloc es conexia el pudor. Tot repugnava i esfereia. I es penedien de no haver abandonat la lluita en el moment que s'sfumaven els darrers vestigis de la civilització.

L'assassinat de Matteotti va acabar a tots ells llur poder fortí i sofriment. Socialistes i catòlics, liberals i republicans, tots, a la una, varen dir: «Prou». I es varen apartar del Parlament cançats de l'espectacle indigno i inhumà. I aquells homes que mai s'havien avingut, varen sentir una sensació comuna a tots: el fàstic.

Un any després aquell estol de diputats oposicionistes s'han reunit novament per reconsiderar la situació. El Parlament votava lleis contraries a la llibertat i al sentit comú i els electors, el poble, preguntaven perquè no podien tenir representació a la Cambra, perquè la veu llur no podia ésser sentida contra tanta monstruositat. El vell Turati i altres socialistes, sensibles a la queixa justificada de les masses, havien arribat a creure que era un deure de consciència reprendre la lluita activa i demostrar l'amor a la llibertat i al dret fent us de l'única llibertat i l'únic dret que no s'ha robat totalment encara al poble de Itàlia.

S'ha discutit llargament, s'ha tingut en consideració tot el present i tot el futur, s'ha titubejat perquè la raó oscil·lava i la decisió no es presentava clara i espontània. Però els sentiments ho han vençut tot, fins els desitjos de complaure al rei que senten aquells homes fidels a la dinastia dels Savoia, la qual encara té adeptes. Però no hi ha hagut remei. Quan ja estaven a punt de dir que sí, quan la resolució de tornar a la Cambra semblava la conseqüència obligada dels debats, una força irresistible els obligava a dir que no. I no han passat d'aquí; la raó suprema ha sigut aquesta: «No podem!»

No podia ésser d'altra manera. Qui ha passat per tot el calvari detallat amb rigurosa escrupulositat històrica i sense el més breu comentari en *L'Ufficio Stampa* del Partit Socialista unitari de Itàlia, qui ha viscut la sèrie interminable d'horrors condencats amb les paraules absolutament indispensables que ens refereix la *Confederazione Generale del Lavoro* en la protesta adreçada a la mesa de la Sèptima Conferència internacional del Treball de Ginebra contra el nomenament del delegat obrer italià, per dura que tingui la naturalesa, haurà sofert el trasbalsament inevitable en presència de una història de corrupció i vilesa sense precedents i la veu del deure se ha d'estrellar inútilment contra aquest indeclinable «no podem».

Es impossible. El feixisme no pot tenir oposició, no mereix oposició. Per morir, ell mateix haurà de devorar-se les entranyes quan la pròpia corrupció li llevi el darrer esquitx de consciència humana. Ha de morir i desaparèixer sense discussió, sense odi, sense l'atenció de ningú. Aixís moren les coses vaines i vils: sense soroll, sense lluita, sense pietat i sobretot sense oposició, que allò que no té oposició, que no pot resistir l'oposició, és ja mort de naixença, és un fetus monstruós que no cal considerar car no es correspon amb les coses de la vida i ha de desaparèixer, com ha vingut, iniquament, tràgicament...

IDEARI

Hom és indiferent...

Hom és indiferent. Hom no pensa. Hom no s'apassiona. Per a què? La vida transcorreix tranquil·la serena com l'aigua d'un riu. De tots modos, arriba a la mar i allí es fon en la immensitat blava. La mar o la mort, és lo mateix per a l'home indiferent. Perxò, és indiferent.

I és aquest un tipus d'home abundós al nostre poble. S'agita al mig de la vertiginosa vida ciutadana i corre cap aci; s'en va cap allà, relotge en mà; i a la fi, arriba a casa seva rendit, cansat, desfet... i es mostra indiferent. L'estrèpit de les màquines li ha restat sensibilitat; l'esport, lluny de fortalir-lo l'ha fet frívol; i hom viu tranquil, amb una tranquil·litat saporífica de nirvana o de borratxera.

Quan arriba a casa seva, la gran ciutat l'ha vençut. Hom, no és pas un hom: és una màquina sense energies, un motor apagat. I per al seu causament, no hi troba altre remei que una brutal indiferència.

Però, al cor de tothom, hi ha un tic-tac de relotge, que porta el ritme de la vida. Potser, quan l'estrèpit de les màquines hagi cessat, a mitja nit, i el ritme del cor es senti, hom no serà indiferent, hom s'apassionarà, i farà de la seva vida un torrent impetuós, en compte d'una corrent tranquil·la i somorta.

Artur Perucho

València i Juny

LA FINESTRA OBERTA

EL BURGÈS GENTIL-HOME

Hom nota, d'ençà que Barcelona comparteix amb Madrid el platxerí de la capitalitat, un perillós eterniment de la burgesia catalana pels esplendors llampants de la noblesa rànica. En el cor de cada senyor Taulons, atut per l'exercici, superior a les seves forces, de puntal de la societat, reviu les arrels sentimentals de l'antic fatxenda, característica producció catalana filla dels envelats i del segle XIX.

Des del fons de llur fàbrica esquitada, la nostra burgesia veu passar, amb una certa enveja, el violat corteig de la noblesa rànica. I així com els negres de les tribus interiors del Senegal, vénen llur collita de cacauets per poder enflocar llur còs amb un troç de roba de calçotets on flamegi, vistós, el clap d'aurat de la marca de fàbrica,

el burgès català donaria un plat de lleties per poder supllantar, amb un títol, el nom de son pare, o per omplir-se amb garlandes heràldiques la post del pit.

Havem qualificada de perillosa aquesta tendència? Doncs bé: ens rectificuem. No solament no la considerem perillosa, sino convenient, necessària i saludable per a la vida de la república. Per anar de l'absolutisme al socialisme, és precis passar per la Revolució Francesa; tot intent d'evadir aquesta etapa demagògica, seria il·lusionari i inútil. I la Revolució Francesa no és altra cosa que la burgesia invadint l'estament social i polític de l'aristocràcia nobiliària.

Exactament el cas actual de la burgesia catalana. Cal, doncs encoratjar al senyor Taulons que vol ésser noble. Les coses tenen, davant la història, una sola significació invariable. I, en el cas present, el bon burgès català, encara que es posi camisa planxada, davant de l'història apareixerà sense camisa; descamisat, com aquells miserables que, a les darreries del segle XVIII, sota el règim del terror, ompliren els salons de l'aristocràcia francesa, entrant-hi per les finestres, amb els polls i les xinxes de la democràcia.

Airet

JUSTICIA SOCIAL

La pènia portada de la nostra terra que recull en un sol ideari tots els desitjos del poble

JOGUINES

Que feliç ets, infant, així, en terra, jugant, una hora darrera l'altra, amb aquest bastonet! No puc menys de riure en veure't jugar tot el matí amb aquest trocet de bastó. Jo sumo i sumo, hores senceres també, preocupat amb els meus comptes. I potser tu, mirant-me, penses: «Ves quin joc tontol Quines ganes de perdre el matí!»

Ail He oblidat l'art de distreure'm amb bastonets i amb pastels de fangl Solament vull juguets cars, troços de plata i or! Tu, amb qualsevol coseta que trobis, et fas els teus jocs, ditxós. Jo esmerço el meu temps i les forces meves en coses que jamai podré abastar. Lluito per poder creuar el mar de l'ambició amb el meu fràgil barquet, i m'oblidaba de que jo també estic jugant!

Rabindranath Tagore

L'iniquitat econòmica és la més irritant, però no la única iniquitat social que s'ha de combatre. Per tan, el Socialisme deu atacar tots els mals socials i morals, i posar fi, no sols a l'explotació de l'home per l'home, a totes les apreciacions i iniquitats religioses, familiars i polítiques, sinó també a tots els egoismes, a totes les dureses molestes i, en conseqüència a tots els sofriments evitables.

BENET MALON

De París estant

La cosa està que crema

Pel que es veu, a París, la temperatura no fa gaire cas de lleis, ni de costums, ni de protocols. Recordem que en tot l'estiu passat, el de l'any 1924, primer del nostre exili en la Babilònia Moderna, malgrat ésser-ne la temporada oficial, la calor no es deixà sentir, i les toilettes extremadament lleugeres de les elegants parisenses varen romandre en els armaris. En canvi, ara que, segons els tractats geogràfics, hauria de fer un temps raonable, allò que es diu, mitja figa mig raim, estem disfrutant d'un tems canicular que si fa la delícia dels venedors de gelats i llimonades, encamina cap a la desesperació als pobres mortals que es veuen obligats a trescar per les vies caldejades per aquest sol desprietat. Verament es necessita ésser fet de pasta d'heroi per travessar, en diades com les que estem passant, la Place de la Concorde, per exemple.

Com si no en tinguéssim prou amb la Sinistra (és un just calificatiu que li aplica mestre Josep Pla) Exposició d'Arts Decoratives, se'ns ha presentat sobtadament i traïdorament aquesta calor, productora de suor i de renecs abundants.

Ja us dic jo que, entre una cosa i altra, els que hem de romandre a París estem ben frescos.

Perque, ultra les molèsties naturals de l'estiu inclement, entre les que no cal deixar de banda les derivades de la dita popular «A l'estiu tota cuca viu», tenim la molèstia de les toilettes—si és que se'n poden dir així—que exhibeixen les dones. S'engrandeixen els escots fins a la exageració; se suprimeixen tota mena de lligams i subjectadors interiors ço que produeix uns bellugueigs marejadors; s'escursen les faldilles i no es porten mànigues. La poule parisense, despullada així, ens augmenta encara d'alguns graus la temperatura.

Ara m'adonc de que tot això no té res que veure amb l'ideari de JUSTICIA SOCIAL. Certament; però hom s'ha de rendir a l'actualitat, i aquí tothom parla i comenta aquesta calor que s'ha presentat abans de l'hora protocolària...

I no és que ens manquin coses a comentar en el camp polític. El Govern Painlevé s'aguanta per miracle, perquè el Bloc d'Esquerreres està perdent l'aglutinant que el mantenía. El miracle l'ha produït la lluita que està entaulada al Marroc, puix aquí el patriotisme, més o menys ben entès, produeix fàcilment una mena d'Unió Sagrada entre els polítics, en la qual excepcionalment deixa de formar-s'hi.

Si la diplomàcia de Painlevé, aconsegueix endegar altra vegada el problema marroquí, és segur que tindràn aviat transcendència exterior les lluites que es sostenen per significats elements del «Cartel» que no poden acceptar la verdadera dicta dura que ve exercint Caillaux, el cridat a tall de taumaturg com a salvador de l'hisenda francesa. Els homes sincerament d'esque-

rra que formen en el Bloc, estan fent grans sacrificis per sostenir el Trio Painlevé-Briand-Caillaux, que governa. Per donar satisfacció a la gent de dreta, han hagut de sacrificar la major part dels punts del programa que fou l'esgraió per assolir el Poder. I tant com s'havien vanat d'haver aconseguit la nivellació del pressupost, han de sentir pacientment com el magnífic Ministre d'Hisenda diu que l'equilibri és una ficció. S'estan celebrant entrevistes i conferències, per veure si es troba una fórmula que deixi satisfets els dos criteris radicalment oposats, però encara que es trobi una solució, aqueixa serà només que provisional i ja es cotitza com a molt probable i propera una nova crisi en que s'haurà de decidir si s'accentua el sentit conservador, fent una barreja d'aquelles que fan rodar el cap, o si, donant satisfacció al sentit general de l'opinió francesa, es prossegueix decididament la marxa cap a l'esquerra, que havia iniciat el Govern Herriot.

Els socialistes passen un veritable calvari i es veuen obligats a desenterrar textos tòssils per justificar les claudicacions a que els obliga el desig de sostenir la situació. En l'assumpte del Marroc, han hagut de sentir-se imperialistes i fins de fer cas omís de la independència del general Liautey, que ha posat en greu compromís al Govern per una part i la disciplina dels soldats per l'altra.

Els diputats comunistes, dels qui, malgrat una conformitat ideològica, més d'un cop n'hem criticat l'actuació eixorca o contraproduent, en l'assumpte del Marroc han estat molt bé, sostenint una tessa verament, liberal i humanitària, mentre la resta de la Chambre defensava el dret d'imposar-se en nom d'una pretesa superioritat de civilització. Tant Cachin com Doriot, però molt especialment el darrer, varen estar molt enèrgics, fustigant amb paraules duríssimes l'afany de domini, i defensant el dret dels pobles a disposar lliurement dels llurs destins.

El desig de llibertat dels pobles es va deixant sentir cada dia més, i avui salta una espurna a la dreta i demà és cap a l'esquerra que es sent l'espèctec d'una lluita que sosté per la seva redempció un poble oprimí. Aquest guspireig ens fa pressentir que s'acosta a passos de gegant el moment de la desaparició de pobles esclaus en el món.

Quan la unió de tots els treballadors sigui una realitat, la seva força insuperable produirà aquella radical transformació en la organització social que ha de nivellar a tots els homes, basant-se en aquest principi:

«DE CADA U SEGONS LA SEVA CAPACITAT; A CADA U SEGONS LES SEVES NECESSITATS.»

Rafael Ramis

Juny 1925.

En totes èpoques i en tot lloc, el pensament de les ànimes meditadores ha sigut mutiu d'escandol.

ANATOLE FRANCE

Aquest número ha passat per la censura

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

El pacte de garantia

Explicat el contingut de la nota lliurada a Alemanya per la Conferència d'Ambaixadors, podem parlar avui de la nota lliurada a Alemanya per l'ambaixador francès el dia 16 de juny com a resposta a la que en 9 de febrer va rebre el Govern d'Herriot en la qual Alemanya indicava la seva bona disposició per a concertar un pacte de garantia amb les potències interessades en el Rhin. Aquest pacte podria tenir per fiador el govern dels Estats Units i compendria les necessàries clàusules arbitrals per la solució pacífica de tots els conflictes que podessin presentar-se en relació amb les fronteres occidentals de Alemanya.

Afegia la nota alemanya que acceptaria un pacte garantint expressament l'actual *Status territorial* al Rhin en virtut del qual les nacions signatàries separada i conjuntament s'obligarien a fer respectar les actuals fronteres i a fer complir les clàusules de desmilitarització d'aquella zona establertes en els articles 42 i 43 del Tractat de Versalles. Finalment, Alemanya concertaria compromisos d'arbitratge amb tots els estats disposats a acceptar-los a base del Protocol per a l'arranjament pacífic dels conflictes internacionals aprovat per la Societat de les Nacions i faria per la seva part tot el possible per a facilitar l'adopció d'una convenció internacional que allunyés tot perill de guerra.

La resposta francesa comença manifestant que expressa l'opinió de tots els aliats els quals comparteixen les intencions pacífiques de Alemanya i diu que abans d'entrar en la discussió de detalls convé sentar els següents tets bàsics:

Es indispensable que Alemanya es posi en les mateixes condicions de les nacions aliades amb les obligacions i drets establerts en el Pacte de la Societat de les Nacions a la qual Alemanya hauria d'entrar subjectant-se a les regles fixades en la nota que amb data 13 de març darrer va dirigir-li el Consell de la Societat.

Les garanties que hauran de cercar-se no podran alterar les clàusules establertes en anteriors tractats de pau i els aliats no renunciaran al dret de fer-los complir íntegrament i evitar tota transgressió o fallida.

El memorandum alemany va primordialment a la conclusió de un pacte amb les potències interessades en el Rhin. Aquest pacte s'hauria d'inspirar en els principis següents:

I. *Condemnació de tota idea de guerra entre els Estats contractants.*

II. *Respecte estricte per la present situació de les fronteres rhenanes amb conjunta i particular garantia dels Estats contractants.*

III. *Garantiment pels estats contractants del compliment de les obligacions relatives a la desmilitarització de la zona del Rhin acceptades per Alemanya segons els articles 42 i 43 del tractat de Versalles.*

No s'ha de fixar cap temps de duració al pacte i Bèlgica ha de ésser cuidada com a potència interessada directament. El pacte no pot afectar els termes de ocupació de la zona del Rhin ni dels acords establerts respecte aquella regió.

La proposició del Govern alemany de fixar un compromís d'arbitratge amb les nacions interessades en el Rhin «per l'arranjament pacífic de tots els conflictes polítics o jurídics», hauria de fer-se extensiu pel que respecta a França i Bèlgica a tota mena de disputes, dissensions i conflictes que podessin sorgir entre elles i Alemanya. Els demés Estats signatàries del pacte del Rhin podrien ésser fiadors del pacte d'arbitratge per tal d'evitar que mai es recorregués a la guerra i quan un dels contractants deixés de complir, el Consell de la Societat de les Nacions proposaria la conducta a seguir pel bon compliment dels tractats.

Els aliats veuen amb satisfacció els bons desitjos manifestats per Alemanya d'extendre a altres Estats que els interessats en el Rhin els pactes de garantia i arbitratge i consideren que la pau de Europa no serà segura fins que Alemanya hagi concertat tractats d'aquesta naturalesa amb tots els Estats signatàries del Tractat de Versalles, car els aliats estan subjectes a obligacions contingudes en el Pacte de la Societat de les Nacions que no poden eludir i l'existència de tractats d'arbitratge uniria amb Alemanya tots els Estats signatàries del Tractat de Versalles per a fins comuns de pau.

Cap de les clàusules dels futurs tractats podrà afectar els drets i obligacions inherents als membres de la Societat de les Nacions com a firmants del Pacte de constitució.

Tots aquests plans d'altanament de la pau han d'entrar en joc simultàniament per tal de que tinguin la deguda eficàcia i, segons el Pacte de la Societat de les Nacions, han d'ésser registrats per ella i posats sota els seus auspicis. França estaria més que contenta si els Estats Units s'associaven a aquest concert de pau i participaven en l'obra comú.

Aquesta nota de França dirigida a Alemanya s'ha publicat acompanyada de la correspondència canviada entre França i Gran Bretanya per tal de arribar a un acord sobre el contingut de la mateixa. Resulta d'aquesta correspondència que Gran Bretanya, en virtut de certes responsabilitats a que la subjecta el sistema del seu vast imperi no podia anar més enllà en els seus compromisos que la garantia del *status territorial* del Rhin i per això són no mes França i Bèlgica que reclamen un extensió dels compromisos de arbitratge a tota mena de conflictes que puguin suscitar-se entre elles i Alemanya. Així mateix Gran Bretanya ha evadit tot lligam relacionat amb les fronteres orientals de Alemanya ni pot ésser fiador dels tractes d'arbitratge amb les nacions interessades.

Malgrat haver França ajustat la seva nota a aquestes objeccions britàniques, pot dir-se que les línies generals de la seva política queden suficientment confirmades en el document. La insistència en resuscitar els principis del malhaurat Protocol de Ginebra i en afirmar l'autoritat i prevalència de la Societat de les Nacions demostren clarament que França persistirà en aquests punts de vista els quals no perd la confiança de que s'arribin a imposar en el continent europeu. Els conservadors britànics accepten la tasca de llur ministre d'Affers estrangers, Austen Chamberlain, amb escàs entusiasme, en tant que els socialistes defensen el Protocol de Ginebra i els liberals, com els nordamericans, combaten tot compromís. Tot el secret rau en el fet de que Gran Bretanya i els Estats Units es senten segures en llur isolament i França té clara consciència de la pròpia feblesa.

Alemanya, en canvi, revela en tot aquest afer, que ha progressat enormement en capacitat política i diplomàtica. Les seves proporcions i tantsing indiquen que cerca amb molt compte el camí de la pròpia conveniència evitant tot perill de trencadissa. És possible que amb la seva habilitat arribi a crear un ambient d'avenença continental que creï pacíficament els actuals centres de gravetat i entorn i calculablement la seva posició internacional. Per això Chamberlain no es vol deixar pendre la iniciativa i no s'escolta gaire a Lloyd George el qual de uns quants anys ençà sembla que tingui l'exclusiva de vomitar tonteries. Es tracta de un joc perillós i difícil en el qual les grans potències fan be de aplicar-hi la més gran atenció i les més altes facultats.

M. Serra i Moret

L'INGRÉS DE LA FEDERACIO DE DEPENDENTS DE CATALUNYA A LA F. I. E. T.

CAPITALISME I SOCIALISME

S'ha llençat contra la Federació Internacional d'empleats i Tècnics, l'acusació que un dels fins que persegueix és el de *combatre el sistema capitalista i els beneficis particulars*. Efectivament, la F. I. E. T. es proposa combatre el sistema capitalista i els beneficis particulars, però es proposa també, segons el mateix article dels seus Estatuts, substituir-lo per un sistema de producció i distribució, basat sobre el principi de la cooperació per l'interès general. Creiem que valdria la pena que quan s'esmenta la part negativa d'un precepte estatuari, s'esmentés també de la seva part constructiva.

S'ha llençat contra la F. I. E. T. l'acusació que persegueix l'abolició de la propietat privada. És cert, la F. I. E. T. persegueix l'abolició de la propietat privada però cal afegir, la propietat privada dels instruments de producció, circulació i canvi, és a dir, del capital, no la propietat privada dels bens de consum. Val la pena de no escamotejar aquesta distinció tan elemental.

Capitalisme o socialisme; veu's aquí el problema. Creiem oportú fer unes breus consideracions sobre aquest tema que és, sens dubte, el nus central de la qüestió que estem debatint. Indubtablement aquestes consideracions les farem des del punt de vista dels treballadors, dels dependents, no des del punt de vista dels patrons.

En un article que varem publicar, a últims de l'any 1922 en la revista «Acció» òrgan del «Cadci» de Barcelona, (1) afirmàvem que el puntal del règim capitalista consisteix en el joc i que aquest joc, en el llenguatge dels economistes, s'en diu *renda diferencial*.

No precisament Karl Marx sino l'economista anglès Ricardo va explicar d'una manera magistral la manifestació d'aquesta renda en l'agricultura.

Al principi, explica Ricardo, com que els homes tenien de conrear sols una quantitat reduïda de terres, varen escollir les millors. No obstant, malgrat la fertilitat d'aquelles terres, aquests primers ocupants no varen treure de llur explotació un profit superior al que haurien pogut treure d'un emplen qualsevol de llur treball o de llurs capitals. En efecte, com que sobraven terres, estaven sotmesos a la llei de la competència, la qual rebaixava el valor de llurs productes al nivell del preu de cost. No cobraven *rendes*, en el sentit propi de la paraula.

Però va arribar un dia que l'augment de població va exigir un augment de producció i aleshores, com que la totalitat de les terres de primera categoria estaven ocupades, fou precis conrear les terres menys fertils, lo qual significava que llur cost de producció era més elevat.

Suposant que les terres de primera categoria donen 30 hectòlitres de blat per hectàrea, amb una despesa de 300 pessetes, amb la qual el cost de l'hectòlitre resulta a 10 pessetes, no passarà lo mateix amb les terres de segona categoria, puix que aquestes no produiran amb la mateixa despesa més que 20 hectòlitres amb lo qual el cost de l'hectòlitre pujarà a 15 pessetes. És clar que els propietaris de les terres de segona categoria no podran vendre el blat a menys d'aquest preu, puix del contrari hi perdrien i no en produirien més, i precisament hem suposat que no es podia passar sense ells. És evident també que els amos de les terres de primera categoria, no faran la tonteria de vendre el llur blat a un preu inferior al de llurs veïns, el vendran també, a 15 pessetes, però com que el llur blat els hi costa només que 10 pessetes, realitzaran un guany de 5 pessetes per hectòlitre o sigui 150 pessetes per hectàrea, i aquest benefici és justament la renda.

Mentrestant l'augment de població a l'exigir un altre suplement de subsistències, obligarà als homes a conrear terres de pitjors qualitats encara, que no

produïxen, per exemple, més que 15 hectòlitres de blat per hectàrea, amb lo qual el preu de cost de l'hectòlitre pujarà a 20 pessetes i per les raons senyalades pujarà en la mateixa proporció el preu de tots els hectòlitres del mercat. Des d'aquest moment els amos de les terres ocupades primerament, veuran pujar la renda a 10 ptes. i els de les terres de segona veuran produir-se en llur profit una renda de 5 ptes.

I aquesta renda diferencial no és pas exclusiva de la producció agrícola; com reconeix el mateix Ricardo, apareix arreu on productes similars són venguts a un mateix preu i han estat obtinguts en condicions molt desiguals. Qui no recorda, per exemple, les oscilacions que els nòlits marítims sofrien durant la guerra. Per una banda les necessitats militars dels beligerants augmentaren en proporcions fantàstiques la demanda de tonatge naval i per altra part, la guerra submarina, reduïa considerablement aquest tonatge. Com a resultat d'aquestes alteracions els nòlits experimentaren les pujades fabuloses que encara tots recordem. Cert que els que perderen llurs vapors quedaren al marge d'aquella pluja d'or, però els que tingueren la sort de conservar-los terer en pocs mesos fortunes tan quantioses com inesperades. Cert que davant d'aquesta perspectiva la construcció naval s'intensificà en proporcions fantàstiques, però, quina diferència entre el preu d'aquesta construcció abans de la guerra i durant la guerra! El preu de les primeres matèries havia augmentat, els jornals havien augmentat també i sobre tot els propietaris de les dresanes, conscients de l'immens valor que en aquells moments tenien les llurs empreses, procuraven treure de les mateixes el màxim benefici possible, és a dir s'aprofitaven de les excepcionals i fortuites circumstàncies per a carregar al preu dels vaixells que fabricaven, beneficis industrials fabulosos.

El cost del transport amb aquests vaixells adquirits a preus tan elevats per força havia d'ésser també elevat, però com que la necessitat de tonatge era absoluta, els carregadors no duptaven en pagar als nòlits. I, havien aleshores, els armadors que podien navegar a nòlits reduïts, per tenir vaixells adquirits abans de la guerra, cobrar menys que llurs competidors? Havien de despreciar lo que expontaniament se'ls oferia? Evidentment, que no. Aprofitant-se d'aquells preus, amb els quals no havien somniat, retiraven de l'immens tapet vert que el règim capitalista para, milions i més milions.

Es clar que la renda diferencial no es modifica sols en sentit ascendent; sovint cau i retrocedeix. Recordeu sino que quan a principis del segle passat s'introduí el vapor en la navegació tras-oceànica, va ser possible portar d'Amèrica a Europa grans quantitats de blat a nòlits reduïts lo qual determinà una notable baixa en el preu del blat en els mercats europeus i per tant una baixa en la renda de la terra de molts països del nostre continent. Aquells que darrerament havien comprat terres de primera categoria i n'havien pagat bons preus refiats de l'alta renda que donaven (que creien solidament consolidada), es trobaren després que aquesta renda els venia notablement disminuïda i no corresponia de bon troç (tenint en compte l'interès corrent del capital en el mercat), al capital esmerçat en l'adquisició de la terra. Potser aquell que d'aquesta manera resultava enganyat era un home que havia arreplegat els diners necessaris per a comprar aquella terra, a copia de treballs i de privacions.

Recordem també lo que passà després de la guerra en la esfera

de la navegació. Aquells que adquiriren vaixells a les acabades de la guerra es trobaren que per a poder treure de llur explotació un rendiment net aproximadament normal, havien de navegar a nòlits exhorbitantment alts, i els nòlits després de la guerra començaren de baixar i baixar fins arribar a un nivell aproximadament una mica més alt que abans de la guerra. I així vegerem empreses que tingueren que procedir a la venda de tot l'actiu social per una suma que va permetre repartir a les obligacions (no a les accions) petits percentatges de llur valor bestret.

Que's dedueix de tot lo que hem vingut exposant fins ara? S'en dedueix que per a aconseguir que l'augment o disminució de valor que'l capital d'un país experimenti repercuteixi sobre la totalitat d'un país i no, com passa ara, sobre un petit sector d'ell, s'imposa que la totalitat del capital d'aquell país sigui propietat del país mateix i no únicament propietat d'una determinada classe social.

Hem de repudiàr doncs, sense reserves mentals de cap mena el règim econòmic actual que estableix una separació absoluta entre els treballadors i els intruments de treball. En altres temps en que la producció, fraccionada en minúscules unitats i desproveïda de l'utilitat modern, revestia formes individuals, era lògic que'ls seus instruments fossin també propietat individual del petit menestral o del petit marxant. Però avui que les lleis de la concentració invadeixen totes les esferes de la economia; avui que la gran indústria triomfa damunt la petita manufactura, que el gran baçar desplaça la petita tenda, avui que als països de la nostra civilització la producció i la distribució vesteixen cada dia formes col·lectives, la propietat dels seus instruments ha d'ésser col·lectiva també.

Quan les forces productores de cada país siguin mestresses del seu utilitatge productiu, i puguin fer-se càrrec de totes les modalitats de la seva economia, podran establir-se coordinacions i articulacions que redundaran en profit de la producció. Se podrà també aleshores—trata la càrrega de pagar un interès pel capital que s'emplei— assignar-se a tot individu que treballi el valor del producte íntegre del seu treball, que podrà consumir ell o donar a consumir a un altre. Un sol impost retallará la part que a cadascú correspongui i el producte d'aquest impost servirà per cubrir les despeses generals de la societat, i per amortitzar i reposar el capital col·lectiu.

Per facilitar la gran transformació social i també per consideracions de justícia en moltíssims cassos, convé que la gran expropiació es faci mitjançant una indemnització. Pensi's, per una banda, que la virilitat no és un monopoli de les classes treballadores i pensi's també que el patrimoni de molts individus, sobretot els petits patrimonis, han estat formats més que com a conseqüència d'una supervalua, a costa de treballs i sacrificis. Per això les indemnitzacions que es donguin han de quedar més o menys retallades per un impost progressiu sobre la quantia de la fortuna i han d'ésser entregades en forma de bons de consum, destinats, per tant, a desaparèixer dintre un període relativament breu.

Però, per a combatre el règim capitalista, ultra totes aquestes consideracions de caràcter general, volem fer-ne una altra trata de les mateixes doctrines i de la mateixa actuació que prediquen i practiquen un nucli ben important de persones catòliques i defensores, aparentment, de l'ordre actual.

Ens referim a l'actuació cooperatista que defensem no solament els enemics convençuts del règim capitalista sino que practiquen també fervents catòliques que no s'han arretivat encara a afirmar llur fè socialista. I que són les cooperatives? Ho hem dit una i mil vegades; les institucions veritablement cooperatives són sempre quelcom més que senzilles fendes reguladores de preu; amb més o menys imperfeccions constituei-

xen un reflexe del règim econòmic nou; són formes de propietat col·lectiva que contradiuen i amenacen el dogme de la propietat individual dintre el camp de l'utilitatge econòmic; són il·lots socialistes que sorgeixen en la mar del capitalisme.

Quelcom hi deu haver de profit en aquest règim capitalista quan veiem que a tots els països d'Europa, i entre ells el nostre, els homes catòlics de bona voluntat, no tenen inconvenient en militar i sostenir poderoses cooperatives.

Quelcom hi deu haver de dolent en aquest règim capitalista quan veiem que aquests homes catòlics de bona voluntat, i aparentment defensors de l'ordre actual, creen i fomenten institucions que tendeixen a que el conjunt de l'utilitatge productiu i distributiu deixi d'ésser propietat privada per a esdevenir una propietat col·lectiva dels productors-consumidors.

Per força hi ha d'haver quelcom de monstruós i repugnant en aquest règim capitalista, quan veiem que arreu del món homes catòlics de bona voluntat i aparentment de l'ordre actual, creen i fomenten institucions en les quals se suprimeixen els beneficis particulars, ja sigui perquè es venen els articles al mateix preu de cost ja sigui perquè aquests beneficis (excés de percepció) es distribueixen a fi d'any entre els productors-consumidors en proporció del capital amb el qual estan interessats en l'empresa.

R. R. i C.

(1) Des de les pàgines del periòdic catòlic-antisocialista *Catalunya Social* el camarada Rucabado (camarada, perquè encara és soci del C.A.D.C.I.) desitgem que per molts anys continuï sent-ho) va al·ludir en unes amables notes a aquest article i va anunciar que dintre breus setmanes rebujaria totes les afirmacions d'ordre doctrinal que s'hi feien. D'això han passat prop de 3 anys i encara estem esperant l'embestida anorreadora d'aquest formidable campió de l'anarquisme que, en el fons del fons, és el company Rucabado.

Reunió de flequers

El Sindicat d'obrers flequers «L'Aurora», de la formació del qual donarem compte en un dels números passats, cel·lebrà el divendres dia 7 del corrent la segona reunió, la que, igual que la primera, es vegé molt concorreguda, la qual cosa fa preveure que els companys flequers de Barcelona comptaran aviat amb un fort organisme per a oposar-se als abusos que amb ells comet la burgesia del mentat ofici.

Llegit i aprovat que fou l'estat de comptes corresponent al passat mes de maig, es donà compte dels diversos treballs fets per la Junta adreçats a fer respectar els pactes anteriorment convinguts amb els patrons.

Alguns companys feren ús de la paraula exposant els seus punts de vista referent a la regulació dels jornals convenient, després de les explicacions donades per la Junta, que fins que s'arribi a un nou pacte amb els patrons continuï com fins ara tot el que al treball es refereix.

Es posà a l'aprovació de l'assamblea la llista, per cert molt nombrosa, de companys que havien sol·licitat ingressar al sindicat, quedant aprovada sense discussió.

No havent-hi altres assumptes per tractar s'aixecà la sessió.—M. V.

Correspondència de Redacció

Miravit, Paris.—Molt contents de les vostres noves, ens dol però que no'ns sigui possible publicar el vostre article; no oblidau les circumstàncies de l'hora. Escriviu-nos particularment. Salut.

M. V., Ciutat.—Trobem excel·lent l'idea dels vostres articles, sobre tot si aconseguim donar-los la màxima objectivitat. Creiem innecessària cap lletre de presentació. Mostrant un número del periòdic amb la vostra signatura, en tindreu prou.

Collectivisme i empresa privada

L'editorial de «La Publicitat» del 19 d'aquest mes titolat «De Guizot a Bukharin» haurà omplert de goig el cor de molts egoistes estampant l'afirmació, al·ludint al collectivisme: «que molts dels principis que han servit de guiatge ideològic als elements obreristes són falsos» i que «el mal és que alguns dels al·ludits principis han cristallitzat en forma de dogmes». Bon atac a l'obrerisme; però, els principis del capitalisme són veritables? No és un dogma més perniciós el creure que l'home ha d'ésser sempre el mateix, viu i real només per explotar al proïsme? D'això s'en ocuparan en altre editorial segurament, la qüestió és épatar de moment als obreristes.

Nosaltres no veiem l'home viu i real; tractem homes vius i reals, la majoria egoistes (l'home viu i real de l'editorial) educats en l'ambient capitalista, que si alguns d'ells no són burgesos i capitalistes és perquè no poden. Però hi ha una minoria que estalvia per donar els estalvis als altres, que treballa més per a la societat que per ella mateixa. Aquesta minoria no tindrà greus inconvenients en adoptar un règim col·lectivista. Aquests homes exemplars per a l'Humanitat—entre els que hi comptem al qui escrigué l'editorial—han d'anar plasmanant la societat futura que no podrà edificar-se sobre el *laissez-faire*, sobre la lliure empresa, en el sentit i drets que té avui.

El nostre maniquí imaginari i abstracte, és l'home ideal de Sócrates, de Plató, de Pitàgoras, de Crist, de Budha i de Confucí: home ideal que ja ha viscut i viu en comunitat; home altruista que ambiciosa preferentment el saber, la pura bellesa i la bondat de totes les coses, així com

la pau, altres abstraccions tretes però de la realitat—i que considera accessori el diner, el poder i fins el seu benestar exclusiu i que treballa per evitar la guerra: filla d'aquells altres homes vius i reals també que els interessa que persisteixin les causes econòmiques i socials motivadores dels odis i la lluita entre els homes.

Jamai deixarà de predicar la religió a l'home bó ideal. Mai acabarà de propagar el socialisme, la justícia i la pau entre els homes encara que la justícia absoluta i la pau cordial sigui la meta a on ens dirigim.

Els russos volgueren fer la revolució des de dalt; tal vegada era difícil allí fer-la d'altra manera; volgueren imposar la fraternitat entre els homes. Nosaltres ultra les reformes estatals volem operar el canvi des de baix, desitgem que germini en cada cor l'acte desinteressat pels altres, la sociabilitat i que cada home en més o en menys grau persegueixi aquelles velles utopies de la llibertat verdadera, de la justícia, i de la veritat. Nosaltres veiem en la cooperació un element importantíssim cap al col·lectivisme; en l'educació que sigui com cal i no una instrucció egoista, i en les lleis i formes de govern, altres mitjans per frenar l'ambició dels que no tenen escrúpols. Podrà dir avui Bukharin: «enriuiu-vos», però ho diu a molts milions. Si els tzars haguessin llençat el mateix crit no hauria sigut profitós a tanta gent.

Veurem també, més tard, quan els mitjans permetin a l'Estat rus desenrotllar la cultura, si l'ensenyament s'extendrà a més o menys gent que abans.

Les normes encara que no es posseïxin són la llum que guien als homes. I ail de nosaltres que prescindim de les fórmules ideològiques que han servit de

bandera al proletariat: volem emblema més bonic que aquest: «Treballadors de tots els pobles, uniu-vos!»?

Quan aquesta unió sigui real sigui un fet, serà un fet la pau entre els homes, l'aprofitament dels bens de la terra per uns pocs serà canviat pel benefici a la majoria, l'ajut i la mutualitat, anirà creixent i el col·lectivisme podria arribar a ésser un règim social.

Jo també demano als nostres treballadors que aquestes experiències—les vicissituds de la Rússia soviètica—serveixin d'aplicació. Jo reconitzo en aquest moment que la base psicològica per la fraternitat humana, per la constitució d'una economia col·lectiva, pel triomf de la cooperació i per a la pau social, no és l'odi, sinó l'amor; no són les reformes econòmiques soles, sinó la reforma del jo de cada ú junt amb elles i per tant tots els que desitgem el bé del món i treballem pel mateix devem millorar nostre propi esperit a la vegada que actuem sobre les forces col·lectives. Més als altres que s'oposen al socialisme els podríem recordar l'allocució de Lloyd George als burgesos d'Anglaterra i el cas que n'han fet els lliures empresaris.

«Un nou conflicte—els deia—s'ha presentat a la civilització, un conflicte fonamental que afecta a l'organisme social en pes: interessa al comerç, a l'indústria, a les finances i a l'ordre social. D'una part hi ha gent que sostenen que aquest país deu sa força i prosperitat a l'estímul vivificador dirigit a l'impuls individual. Altra gent diu que l'empresa privada ha sigut posada a prova i ha ensenyat ses febleses, que el seu fracàs és total i les seves conseqüències crudes.

«Nosaltres diem que els mals que acompanyen a l'empresa

privada poden ser evitats. Ells diuen: no, és impossible. No pot tenir millorament ni paliatiu. Són els fruits de l'arbre i cal arrancar-lo. Aquest crit ressona per tot el món civilitzat, d'un oceà a l'altre, en les valls i en les planes. Ressona vibrant i clar encara que en forma més mesurada en els congressos i conferències.

«L'atur forçós amb totes les injustícies que entranya per a l'home que cerca treball, que demana inútilment que se li dongui col·locació i que està condemnat, perquè ha fracassat en la vida, a veure morir els seus infants de fam, és una forma de tortura a la que l'empresa privada deu posar fi, en son propi interès. Els salaris de fam, les llars infectes, l'idea que el treball és un semi-esclavatge, tot això deuria ésser considerat com pertanyent a una època passada. Devem demostrar nostra humanitat tractant els homes com a homes. Si—i això ho dic després d'haver-ho reflexionat bé—si em fos necessari determinar-me a enderrocar aquest edifici social en que crec o tolerar que milions d'homes, de dones i de nens es consumeixin en la misèria no duptaria un instant.»

Què Ens hem esmenat gaire? Si àdhuc els homes d'aquesta civilització que volen lluitar contra la tuberculosi escriuen que «Es un error voler empenyar la profilaxi per la legislació sobre vivendias, alimentos, etc.» que ço que precisa són força llits als hospitals! I un cementiri ben gran...

C. Rofes

Afavorint l'impremta de JUSTICIA SOCIAL. ajudeu el nostre setmanari.

Escolta, company!...

...No envileixis el teu cor amb l'odi contra aquells que, quan necessitaren la teva força, l'anomenaren heroi, i ara, que els has abandonat per anar en recerca de la teva llibertat, et proclamen barbres.

Guarda el teu odi per a un adversari més poderós i la teva ràbia per a un que sigui digne d'ella, i si vols ésser generós amb aquells que res no poden, desprecia, i no res més, als pobres d'esperit.

En el fons, què són ells? La nit fou el temps de llur glòria; parlaven mentre els esclaus dormien; els esclaus els respectaven i reconeixien com a amos; però tû, si no ets esclau, què vols fer amb ells?

Les seves oracions sobre els beneficis de la llibertat sonaven prudents, i els seus crits contra la violència eren aspres; en llurs paraules no brillava tan viva la aubada de la teva resurrecció; l'aubada dels grans dies sempre està tacada de sang! Les aus de mal augur que amb les seves ales negres cubrien les espeses tenebres de la violència, no s'espantaven de les llurs veus.

Aquells homes, eren, veritablement, estrelles que guiaven als altres en les tenebres de la nit? Lluien com focs fatuus sobre els pantans, i els qui els seguien es perdien en el llot viscos de llurs contradiccions, i tots s'han perdut per a sempre en l'abjecció de llurs mesquins egoismes. Sols saben xuclar la força per a nodrir el seu flàcid ventre amb linfa vital.

Tû ets la força que ho crea tot! I quan no ho sàbdes, però erets indispensable per a lliurar-los de les cadenes de l'esclavitud i de l'opressió, aleshores ho han dit hipòcritament: «Tû ets la força que tot ho crea!»

I et col·locaren davant d'ells en la lluita, creient que venceries, que aniquilaries les velles i exhaustes tiranies, i després els donaries a ells, els darrers en arribar, la llibertat d'aventajar-te i construir sobre les teves espalles llur mesquina felicitat. Però després d'haver vençut una vegada, has volgut lluitar fins aconseguir la teva completa alliberació de l'esclavitud que els paràsits t'imposaven, i ara, quan has obert els ulls i veus l'obra teva i el dret teu, ara que pretes ésser l'àrbitre de la vida, et criden irats:

—Barbre! No construeixis, destrueix!

Volen que només construeixis per ells. Riu-te'n, si vols, de la ceguera dels teus paràsits; però la teva ira guardala per a un enemic més digne.

Els agafaren amb les teves mans vigoroses la llibertat que gaudeixen, robant-la, arrancan-te-la com a captaires o com lladregots, però llur mans dèbils no saben sostenir-la, perquè els opressors tradicionals conserven encara la força brutal per a combatre per la supremacia de llurs baixeses per a l'imperi de la violència sobre tû.

Marxa! Ets una força inesgotable, omnipotent, un manantial invencible de genialitat creadora; per tû broten deus i herois. Què t'importa si algunes cuques volen pujar sobre els teus peus? Espolsa-les a temps del teu cos, que no logrin introduir-se, àvides, en el teu pit.

I ni àdhuc en escupir amb desdeny sobre llurs ànimes vils et giris a mirar-los.

Perquè l'esput del teu menyspreu seria per als teus paràsits un honor i un aliment. Marxeu! Tots els temples de la terra foren erigits per les teves mans. No descansis, i funda ara els temples de la Veritat i de la Justícia! En marxa, company!

M. Gorki

Fullatons de JUSTICIA SOCIAL
dissabte 27 de Juny 1925—

Acció social del Municipi Modern

Conferència d'Emili Saleta i Llorens a «La Flor de Maig»

Companys: Planament, senzillament, amigablement, vinc aquest vespre aquí a entretenir-vos amb unes quantes disquisicions sobre assumptes municipals, tenint per únic objecte provar de demostrar-vos la importància que pot tenir per la nostra causa, per la causa obrera, per la causa del socialisme, el règim del municipi. I en parlar del Municipi no em refereixo precisament al de Barcelona sino al govern municipal en general.

Començo per regoneixer que a les qüestions municipals, als assumptes municipals, no s'els dona la transcendència que intrínsecament tenen. Donem al govern de la ciutat un mer valor relatiu en el sentit administratiu o polític, però pots no hem comprès prou bé tot el seu abast social.

Per això començo per dir que jo mai he comprès l'abstencionisme polític sustentat i practicat per determinades tendències de l'obrerisme militant, però l'he comprès menys, molt menys, quan he vist que aquest apolíticisme que s'ha predicat en nom de la nostra classe no ha donat altre resultat que abandonar els Municipis als polítics diem-ne professionals de totes tendències que, sovint, van a les corporacions públiques a satisfer ridícoles vanitats, quan no ambicions inconfessables.

El càrreg de regidor, per exercir-lo dignament, pot només acceptar-se com un sacrifici o com un tribut que es rendeix a la ciutadania, a la causa que es defensa o a l'ideal que ens enardeix. Als municipis deuen anar-hi únicament aquells que no en senten ganes ni desigs.

Qui més qui menys tots tenim una idea o noció de ço que és el municipi avui i del seu funcionament, encara que la majoria limita el camp d'acció del govern municipal a les funcions que podríem anomenar de policia urbana. Caldria, doncs, que ens remuntem un xic i sabent allò que avui és el municipi, anem a veure allò que pot devenir, allò que podria ésser, per a convertir el govern de la ciutat o de la vila en un instrument d'importància i transcendència social per a fer més planer el camí a recórrer, per a arribar a la consecució d'una societat més justa i més humana.

Els nostres àvis varen bregar per la causa de la llibertat amb un entusiasme i enardiment que els honora, però varen descurar la causa de la justícia. I llibertat sense justícia és com un immens desert sense ombra. Realment tenim avui moltes llibertats i entre altres la llibertat de passar misèria, la llibertat de no poder nodrir bé als nostres fills, la llibertat de viure en cases infectes o en barraques immondes.

No, nosaltres no en fem res de la pàtria lliure, nosaltres per sobre de tot volem la pàtria justa. Permeteu-me encara una lleugera ressenya sobre la gènesi i desenrotllament del municipi que serviràn, si més no, per a fer-nos més precisa i estimable la seva concepció.

El municipi, de fet, va quedar fundat allà on s'establiren les primeres tribus nòmades en els temps boirosos de la quasi prehistòria, però el municipi no pren cos, no passa a ésser un tot orgànic, no pren funcions definides fins sota l'imperi romà.

A Roma i a Grècia arriba el municipi a adquirir la màxima plenitud, exercint veritables funcions estatals, i tenint lleis propies i deus propis. Es curiós fer ressaltar de pas la etimologia del mot municipi que deriva de «manus capere» que vol dir senzillament dur la càrrega, per el fet de que a Ro-

ma quèia sobre les viles subgectes el pes financer de totes les despeses de la metropoli.

La experiència romana va ensenyar—i això ho hem vist en tots els temps i en totes les èpoques—que el floreixement de l'imperi va coincidir amb el floreixement i llibertats dels seus municipis i l'organització imperial va decaure quan el despotisme i l'immoralitat va apoderar-se del govern de les viles.

Sota el feudalisme tornen a reneixer els municipis per tornar a caure i decandir-se al segle XIV, entrant en un període de confusió que ha durat fins als temps moderns, per més que en èpoques determinades, l'absolutisme reial a França, a Itàlia i a Espanya vulgui concedir llibertats i privilegis comunals, únicament amb el fi d'abatre o disminuir el poderiu de la noblesa ensenyorida.

I així, a grans gambades, arribem als temps constitucionals durant els quals subsisteix un confusió semblant al de l'Edat Mitja.

El municipi és avui una roda més dintre l'engranatge de l'Administració, una peça de l'organisme de l'Estat, una dependència d'ella com abans ho havia sigut de la reialesa.

I és que per ara al món el despotisme no ha fet res més que canviar de forma.

L'Estat, amo absolut, vol regnar sobre tot i sobre tothom i no té en compte que el municipi és l'element bàsic i primordial del pacte social. Per que no és l'Estat qui fa els municipis sino aquests qui fan i constitueixen l'Estat.

Lluís XVI deia: l'estat soc jo i avui l'Estat diu:

Es legal ço que jo vull. Heus aquí una altra qüestió de forma.

Evidentment, el municipi deu estar sotmes a l'Estat, però és que en els països centralistes, el municipi no és res més que una dependència i un delegació d'aquest Estat. En canvi, en els països anglosaxons, de fet i de dret, en la llei i en la realitat, té'l municipi l'autonomia bàsica, in-

dispensable per la seva vida i el seu desenrotllament.

Però, companys, és que l'autonomia municipal de que aquí tothom parla, aquesta autonomia municipal que ha servit de bandera als nostres partits polítics, implica la possessió de fortes virtutis civiques, exigeix una formació ciutadana i una formació social que aquí no tenim per que l'Estat, aquest Estat amo, tanpoc va saber crear-la.

I és entre aquest estat de coses deplorable, és dintre aquest Estat on l'analfabetisme pren unes proporcions desconsoladores i on pot dir-se que hi ha un setanta per cent d'homes que encara no tenen idees polítiques de cap mena i us ho diuen com un orgull—és dintre aquest, repetiu on coincidim amb la gent reaccionària i atàvica, es predica a les masses obreres l'abstencionisme polític, com esperant una Arcàdia imaginària que ha de venir per ella sola.

I és en aquest país, on encara no es té una idea de la política en el seu sentit més elevat, on tothom diu mal de la política

Sembla realment que aquí amb els polítics professionals, amb els cacsics de tota mena que pupulaven satisfets i lliures ja en tinguem prou. Sembla talment que el nostre escpticisme ens llevi forces per a sortir-nos de la nostra misèria moral, del nostre individualisme morbós i estèril i que servim només per a arronsar-nos d'espalles, fent el viu, per dir: nosaltres el que volem son pessetes.

I així la nostra classe obrera, mal preparada i pitjor dirigida s'ha escluit ella mateixa de la vida civil i de les lluites ciutadanes i ha deixat d'interessar-se per els problemes de la ciutat que son també els seus problemes, de la mateixa manera que ha deixat d'interessar-se per les grans qüestions i problemes que es plantejen en la vida de l'Estat espanyol.

Però no és aquest l'objecte de la nostra conferència o del nostre treball i així vaig a entrar de ple a l'assumpte que m'ha portat aquí

Entre les moltes definicions que cada u pot fer del municipi n'hem d'acceptar una com a certa i indiscutible: el Municipi no és res més que l'individu associat per a fins comuns.

Acceptant aquesta definició hem d'acceptar com a corolari, que el municipi té una missió social a acomplir i no unes simples funcions de policia urbana o de delegació de l'Estat. Els serveis municipals deuen ésser tots aquells que moral o materialment interessan a tots els veïns, que són els individus associats, o si voleu, les famílies associades. Els fins municipals podrien ésser, doncs, tots els fins humans. Mireu si pot ésser extens el seu radi d'acció.

Precisaria potser només determinar per medi d'un acord o un pacte les funcions del Municipi, donant a aquest el caràcter d'associació natural per els fins de la vida humana.

En els països europeus on la ciutadania i la virtut civica no són paraules buides de sentit, el Municipi, el Municipi que mereix el nom de modern, s'atreveix a discutir amb l'Estat i a disputar-li prerrogatives en nom del bé comú dels associats o sigui dels veïns. En alguns llocs, com per exemple a Bèlgica, hi ha una federació de Municipis sots el nom de «Union des Villes et comunes Belgues» que de fet té una força superior a l'Estat. Aquesta Unió o Federació de ciutats i viles de Bèlgica, que com una altra federació qualsevol té els seus Estatuts, és la que es preocupa de les necessitats de totes les ciutats, viles i llogarrets de Bèlgica, la que regula de fet i ja quasi de dret la vida municipal en tots els seus aspectes, gestiona, orienta, estudia i treballa en totes les qüestions que afecten a totes i a cada una de les seves components i fa del Municipi una cosa viva, real, conquerint de l'Estat la més ampla de les autonomies. Però l'Estat allà, generós i magnànim, es felicita d'aquesta unió de viles que ha donat uns resultats maravillosos i alenta i ajuda aquesta Unió perquè ha

comprès que la vida local és el nervi de la nació i que l'engrandiment i progrés de Bèlgica és l'engrandiment i progrés de les seves viles. Més ben dit l'Estat és el tutor d'aquesta Federació.

No somniem per ara un fet semblant a casa nostra. Manquen aquí masses coses per a poder establir comparacions, però únicament perquè tingueu una idea de la migradesa de la nostra vida municipal, us faré remarcar que de 9.000 municipis que integren l'Estat espanyol n'hi ha 7.000 que no arriben a 2.000 habitants. Pel que es refereix a Catalunya, on la densitat de població és relativament important, cal remarcar que hi ha 2.863 nuclis de població inferiors a 2.000 habitants i d'ells 1.250 amb menys de 100 habitants. De municipis propiament dits n'hi ha també 918 inferiors a 2.000 habitants, de 1.073 municipis de que es compona Catalunya.

Aquests ciutadans, com remarca en Culi i Verdager, viuen sense organització i sense mitjans econòmics per a tenir-la: són uns simples recaudadors de l'Estat.

Estan molts sense aigua potable, sense higiene, sense claveres ni rentadors, sense metge ni farmacèutic, sense camins, sense hospital ni assistència pública de cap mena i alguns sense Casa Comunal, sense Secretari i sense Mestre, però, ni un sol, està sense la visita del Recaudador de contribucions.

Viuen o vegeten dintre l'indiferència i la resignació, sense saber tan sols el que necessiten o ignorant tot allò de que estan privats.

(continuarà)

Diumenge dia 5, a les 3 de la tarde, el Vice-president de la Unió Socialista de Catalunya

En M. Serra i Moret

donarà una conferència sobre «El sentit de cooperació universal» a la Cooperativa «La Paz Rodonca» de Roda de Vich.

Ha publicat
«A l'Ombra del Camí»
 llibre de poemes de
EMILI SALETA i LLORENS
 amb un pròleg de l'
IGNACI IGLESÍAS
 «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estol de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.
 Edició paper de fil ornada amb boixos
5 ptes.
 Es ven a totes les llibreries

Unió Gràfica
 Societat Cooperativa de Producció
 Aquesta institució, genuïnament obrera, és un experiment viu d'emancipació social i econòmica. Té dret, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.
 Treballs d'impresia de tota mena
 Març 33, interior
BARCELONA

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTÍCIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp! Llegiu i propagueu
«LA TERRA»
 SETMANARI POPULAR
 PORTAVEU DE LA «UNIO DE RASAIRES DE CATALUNYA»
 Se publica cada dissabte. 15 Cts.
 Redacció i Administració: Carders, 12, 1.
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTÍCIA SOCIAL periòdic socialista català.

«ACCIÓ COOPERATISTA»
 Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya
 Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya; Problemes socials relacionats amb la cooperació.
 APAREIX CADA QUINZENA
 Suscripció anyal: 4 ptes.
 Redacció i Administració:
 Aurora, 11 bis. - Ciutat

Treballador!
 Signes digne de la teva condició humana
 Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.
 Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Noves i documents

BARCELONA. — Record i homenatge.

El diumenge passat, 21 de juny, un grup d'ombrós de ciutadans desobedients o admiradors del venerable apòstol Dr. Martí i Julià, varen anar al Fossar Vell a depositar flors damunt la tomba on reposen les cendres d'aquell gran català que amb sàvia paraula i elevat exemple va predicar i propagar les doctrines liberals i socialistes. Les paraules pronunciades per bons amics en commemoració de la mort de l'il·lustre patriet foren remarcades molt especialment el caire liberal i socialista de les seves doctrines.

Cordialment ens adherim a l'homenatge al Dr. Martí i Julià el qual té entre nosaltres entusiastes seguidors i adeptes.

GRECIA — Crisi ministerial.

El dia 11 d'aquest mes el ministre Michalakopoulos va dimitir a conseqüència de la situació creada per la dimissió del ministre de l'Interior, general Kondylis. Aquesta era motivada per l'acció de un nombrós grup d'oficials de l'exèrcit el quals signaren un document excitant el zel del govern en les compres de material de guerra i reclamant una actitud més enèrgica per part de Grècia en qüestions que es refereix a les pretensions de Iugoslàvia respecte al ferrocarril de Salònica.

Aquesta nova intromissió de l'exèrcit en les qüestions polítiques va causar un pesant efecte arreu de Grècia i el Govern va considerar necessari castigar la, però entenent que'l ministeri no tenia força suficient per reprimir aquest excés va dimitir per tal de donar lloc a la formació d'un gabinet investit de major autoritat. El cap de l'Estat, almirall Kumbouriotis va cridar al líder dels liberals progressius Kaphandaris, però vista la reacció favorable al ministeri Michalakopoulos i que en els mateixos cercles militars es reposava per una gran majoria l'acte dels oficials que s'havien dirigit al Govern, al cap de l'Estat va confiar a Michalakopoulos la reconstrucció del seu ministeri el qual va encarregar-se novament del govern el dia 15 entretant a formar part d'ell M. G. Papandreu com ministre d'Obrers públics i B. Karayannoyotis com ministre de Comunicacions. Els que ocupaven aquestes carteres, M. K. Spyridis i M. I. Vatalas, passen respectivament als ministeris d'Educació i Agricultura i el que era ministre d'Agricultura, M. G. Maris, passa al Ministeri de l'Interior.

Així galobé amb el mateix ministeri, Michalakopoulos s'ha presentat al Parlament manifestant que no tenia altre programa que continuar la seva política d'ordre i economia i castigar a tots els militars que se separin de llur deure i funcions. El diari *politèia* publicava una declaració del general Pangalos dient que per cada cabell dels oficials republicans que sigui molestet caurà el cap de un vençolista. Malgrat aquesta bondade el govern sembla revestit del suficient poder i autoritat per imposar la voluntat de la nació que no és altra que acabar per sempre amb les intromissions dels militars en el governament del país i assegurar el progrés de la democràcia i l'afiançament de les llibertats públiques.

ESTATS UNITS. — L'impost sobre utilitats.

La *Internal Revenue Bureau* ha publicat un resum del qual resulta que els ingressos personals subjectes a l'impost sumaven en 1923 la xifra de 28.336.337.843 dollars (més de 180.667.277.602'98 pessetes), uns dos-cents milions de dollars més que el total de 1922. El nombre de contribuents per aquest concepte va passar de 6.787.481 en 1922 a 7.628.321 el següent any, però en canvi el rendiment de l'impost fou en conjunt de 703.962.165 dollars o sigui 157 milions menys que l'any precedent, degut a que el Congrés va acordar restituir el 25 per cent als contribuents per haver cobert amb excés les atencions del presupost. Com a nota remarcable hi ha que setanta quatre contribuents els ingressos taxables dels quals depassen el milió de dollars anyals han pagat els seus 35.788.475 dollars en 1923 que dona lloc de la quantitat fabulosa a que ha d'ascendir llurs ingressos anyals.

Prohibitó i embriaguesa

La *Moderation League* publica el resultat d'una enquesta que demostra que en els Estats del Sur el nombre d'embriacs ha augmentat considerablement des de l'imposició de la Pei seca. Les xifres recollides en 31 centres de policia donaven un total de detencions per embriaguesa de 21.426

en l'any 1920 en tant que els motel·lors contra sumen un total de 48.314 en 1924. Aquesta Lliga fa observar que un dels principals arguments dels advocats del prohibicionisme era el dels efectes terribles que entre els negres produïen les begudes alcohòliques, però resulta que els Estats del Sur on la població negra és més abundant es distingien per llurs tendències moderades abans d'adoptar-se la prohibició com a llei federal que que fa creure, segons la Lliga, que les lleis particulars d'aquests Estats eren de major eficàcia que les lleis federals, per evitar els excessos dels bevadors.

Trobem, en canvi, que la *Anti-Alcohol League* publica un estat segons el qual hi han avui 3.338 establiments dedicats a la venda d'articles de necessitat, confort i luxe en els locals que abans ocupaven en la ciutat de Nova York els 2.263 bars i 391 dipòsits de licor abolits els quals ocupaven unes 18.000 persones mentre que els comerços actuals n'ocupen 32.000. Circumscribint-se als 1.600 bars abans existents en el districte de Manhattan es nemostra que la quantia de les vendes efectuades pels establiments que els han substituït és més del doble que el que efectuaven els establiments de begudes.

Es clar que aquestes xifres no revelen cap progrés moral ni són indicadors de cap progrés econòmic car es refereixen simplement a una substitució de començos sense referència als balanços generals cosa, per altre part, difícil de precisar.

AUSTRÀLIA. — Govern socialista.

Com anunciaven en una de les nostres anteriors edicions, després de la brillant victòria obtinguda pels socialistes de Nova Gales del Sur en les eleccions del 30 de maig, el govern de la coalició nacionalista-progressista que presidia Sir George Fuller va presentar la dimissió essent cridat per a formar govern el cap dels laboristes, Mr. Lang.

Per a formar ministeri amb Lang, el Partit Laborista de Nova Gales del Sur ha designat els companys Longhlin, Lazzarini, Dunn, Mc Tierman, Mc Kell, Cann i Mutch els quals havien ja servit en anteriors ministeris i Flannery, Baddeley, Fitzgerald, Willis i Coates que seran ministres per primera vegada. Per president de la Cambra (Speaker), el Partit ha designat a Dooley el qual serà elegit oficialment qual el Parlament inauguri les sessions el dia 24. Els socialistes compten amb 47 llocs dels 90 que constitueixen la Cambra.

Lang és un home modest que a l'edat de 7 anys repartia telegrams, a 9 treballava en una masia i a 13 menava els cavalls d'un omnibus de la ciutat de Sydney. A 14 era repartidor de cartes i a 18 va entrar de dependent d'escriptori fins a 20 anys que va posar-se de corredor de finques i agent de negocis. A 37 fou elegit diputat i a 44 fou nomenat secretari del Tresor. Ara té 49 anys i és cap del Partit Laborista de Nova Gales del Sur, l'Estat de major xifra de població d'Austràlia, la capital del qual és Sydney que té prop d'un milió d'habitants.

BULGÀRIA. — L'onada de crim.

La nit del 14 de Juny fou assassinat a Sofia el capdell revolucionari macedoni Pancho M'hailoff per un desconegut que va fugir. No se sap si el crim obeeix a qüestions intestines entre els autonomistes macedonis o a venjança per la mort de Todor Panitza en un teatre de Viena.

Aquell mateix dia la policia va descobrir amagat en les parets de una casa nova tot un arsenal d'armes i municions. Segons el raport oficial hi havien entre altres efectes 50 llibres de dinamita, 200 de proximitat, 25 bombes grans, 90 de petites, 4.000 petards i 100 metres de metxa. El depositari era, segons els informes policials, un empleat de la Banca Nacional anomenat Vassilieff Goranoff, pres des de l'explosió de la Catedral.

El Govern a petició de la Sobranya, ha aminorat considerablement els rigors de la llei marcial i ha aixecat la preva censura a la premsa. Contestant a preguntes dels diputats socialistes, el ministre de guerra, general Volkoff, ha manifestat que el nombre de presos amb relació amb l'agitació terrorista era exactament de 3.194 i que alxia com no'ts centenars han sigut alliberats després de provar llur ignorència, confiava que aquesta xifra minvaria ràpidament a què l'objecte s'havia quintuplicat el personal d'investigació judicial. Ha declarat que molts particulars, després de l'atemptat de la catedral s'havien emprès la tasca de donar sospitosos tots els quals hi vivien sigut alliberats si bé amb això s'ha perdut el rastre de 19 persones.

Els tribunals continuen pronunciant sentències entre les quals no escassejen les de mort, per bé que no es té notícia d'altres execucions que les de Friedman, Koefi Zedgorsky. Fins ara han sigut pagats 12.000.000 de l'avar (unes 600.000 pessetes) a particulars per indemnització de danys sufrits a conseqüència dels atemptats terroristes. Les tropes incorporades com a mesura excepcional han sigut degudament llicenciades.

PERÒ LA PAU I LA NORMALITAT SÓN LLUNY

INDIA. — Mort il·lustre.

A Darjeeling va morir sobtadament de una afecció cardíaca el dia 16 d'aquest mes el cèlebre leader s'warajist, diputat i batlle de la ciutat de Calcuta, C. R. Das. Era sens dubte el polític més influent de l'India i el cap més autoritzat del moviment nacionalista radical.

Das estava malalt feia una temporada, però niugú tenia la seva mort. Per això la trista nova ha sigut rebuda amb universal consternació. Adeptes i contraris el tenien en alta estima i el dol ha sigut unànim. Portat el seu cadaver a Calcuta per a la cromació ha sigut rebut per una gornació extraordinària presidida pel gran apostol Mahatma Gandhi vingut expressament de Kbulna.

Das ha sigut un polític hàbil, un patriota fervorós i un home austere, i, demés, un jurisconsult eminent. Hàbil at amb la grossera roba per ell mateix teixida segons les regles del Swaraj, respectuós amb els principis i tradicions, era, però, un home moderníssim i guiava el seu poble vers la possessió de l'avenir. Condemnava la violència i ara, des de fa pocs mesos, havia conduït el moviment indi per camins de moderació i intel·ligència amb l'Imperi britànic havent conseguit que s'establissin corrents d'harmonia que havien de redundar necessàriament a favor de l'independència del seu país admirable. Pocs vegades pot dir-se amb més motiu que el mort de Das deixa un buit que serà molt difícil d'omplir.

BELGICA. — El nou cens

El cens relatiu al 31 de desembre darrer donava un total de població belga de 7.684.474 o sigui 77.654 habitants més que a la fi de 1923.

Fi de la crisi.

El dia 17 de juny va terminar la crisi iniciada el dia 5 d'abril. El vescomte Pouillet, vençudes les múltiples dificultats que li creava el seu propi partit, va poder constituir govern en la forma següent: Presidència i afers econòmics, Vescomte Pouillet; Diputat primer ministre i Afers estrangers, Emile Vandervelde; Interior, Baró Rolin-Jacquemyns; Glència i Arts, Camille Huysmans; Justícia, Paul Tschoffou; Finances, Albert Janssen; Defensa Nacional, General Kersten; Comunicacions i Marina, Eduard Anseele; Agricultura, Alois van de Vyvere; Treballs públics, Laboulle; Comerç i Treball, Josep Wauters; Colonies, Carton.

El gabinet compren cinc socialistes: Vandervelde, Huysmans, Anseele, Laboulle i Wauters; cinc catòlics: Pouillet, Tschoffou, Janssen, Van de Vyvere i Carton; un liberal, Robin-Jacquemyns i el general Kersten que no pertany a cap partit. Aquest, el ministre liberal i Janssen i Laboulle no tenen lloc al Parlament.

Vaga important

Tots els obrers del ram de metal·lúrgia de la regió de Charleroi estan en vaga des del 16 de juny, després d'haver celebrat un plebiscit que va donar 6.007 vots de majoria a favor de la declaració de vaga. Es discuteixen qüestions de salaris i com que les al·legacions patronals no són cregudes pels obrers, aquests demanaren poder examinar la comptabilitat dels patrons cosa a la qual els patrons no consentiren.

La vaga és pacífica i ordenada i els obrers tenen plena confiança en llurs directors. Però experimentant l'industria metal·lúrgica un període de crisi intensa, la resistència patronal serà dura i probablement serà necessari estendre la vaga a altres regions i potser a altres indústries. Per ara, no hi ha cap indici de solució.

Als companys que espontàniament

ens ajuden amb llur col·laboració, hem de pregar-los vulguin fer-se càrrec de la limitació de l'espai disponible i no oblidar mai les restriccions imposades per les actuals circumstàncies. Interessa que per a facilitar la nostra tasca procurin:

- 1.ª Parlar d'allò que es pugui parlar.
- 2.ª Tractar especialment qüestions sindicals i de propaganda de les doctrines socialistes.
- 3.ª Exposar els temes amb la major claretat i concisió possibles, i
- 4.ª Escriure en quartel·les per una sola cara i deixant els interlineats ben amples a fi que podem fer-hi al damunt les eventuals correccions ortogràfiques.

SUISA. — La conferència sobre el tràfic d'armes

Aquesta important Conferència que baix els auspicis de la Societat de les Nacions s'ha celebrat a Ginebra des del 4 de maig, va acabar les seves tasques el dia 17 de juny, quan el Protocol fou signat pels divuit Estats següents:

Abissínia, Estats Units, Imperi britànic, Índia, Xile, Estònia, Finlàndia, França, Itàlia, Japó, Lituània, Luxemburg, Polònia, Rumania, Salvador, Ingolàvia, Espanya, i Brazil. El protocol prohibint l'ús de gasos arxifants i bacteres a mitjans de guerra ha sigut signat per 27 estats que són tots els esmentats, llevat de França, i els altres son Canadà, Dinamarca, Alemanya, Grècia, Holanda, Nicaragua, Portugal, Suïssa, Turquia i Uruguay. El delegat francès, M. Paul Boncour, fou obligat a retornar a París però es va reservar el dret de firmar el protocol en data posterior. Després de la signatura dels protocols, el President, M. Carton de Wiart delegat de Belgica, va fer un discurs fen remanecar que per primera volta el tràfic d'armes se sortia de l'ostera de la llei privada i passava al terreny del dret públic. La reducció d'armaments no s'havia assolit encara però s'havia adelantat un gran pas vers la seva consecució.

El delegat anglès, Lord Anslow, ha declarat als representants de la premsa que la convenció aprovada era més extensa i completa que la presentada per la comissió mixta excepte en la part referent a trançit d'armes que fou rebutjada. Expressà la seva satisfacció per la tasca acomplerta i va dir que els preliminars de la reducció d'armaments s'havien ja resolt en la Conferència de Ginebra.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure: Com a home, has d'esser socialista. Com a obrer, deus sindicarte.

Per a ajudar a JUSTÍCIA SOCIAL

47.ª llista de quantitats rebudes
 Ciutat.—A. V., 10 ptes.; J. C., 10 ptes.; M. E., 5 ptes.; J. R. i S., 2 ptes.; J. A., 5 ptes.; J. P. i E., 2 ptes.; R. D. i R. 3 ptes.; I. P., 1 pta.; J. R. i T., 2 ptes.; C. P. i S., 2 ptes.
 Total, 42 ptes.
 A tots el nostre agraiment.

«Company!»
 per Màxim Gorki
 PREU: 10 cèntims

Demaneu aquest interessant fullat a l'administració de JUSTÍCIA SOCIAL.

La correspondència d'administració de JUSTÍCIA SOCIAL, (girs, reclamacions, canvis d'adreça), per que no sofreixi cap retard, preguem es dirigeixi a Marçal Badia, carrer Llovera, 13, Reus.

SETMANARI SOCIALISTA
 2.ª època
 CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS
 REDACCIÓ:
 Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
 Marçal Badia, Llovera, 13. - REUS.

REDACTORS I COL·LABORADORS:
 Gabriel Alomar - Serra i Moret
 Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Agudé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas
 Dr. E. Mira - J. de C. Serra Ràfols
 Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - «Apa» - Rossend Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés «Galdric» - Marius Vidal - Ferran Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós
 Emili Saleta - «Shum» - F. Cañadas - Josep M. de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcántara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Puigjades - Joan Fronjosa - Balagud Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Durán i Guardia - Joan Forment.

REDACTORS-CORRESPONSALS
 Albert Schneeberger - Rafael Ramis, França
 Joan Comorera. - Argentina
 Carlota Góterres. - Xile
 René Lyr. - Bèlgica
 Roberto Marvasi. - Itàlia
 Dr. Andrés Ovejero. - Madrid

PREUS D'ABONAMENT:
 Catalunya i Províncies:
 Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.
 Un any, 8 ptes.
 Estranger:
 Mig any, 5'75 ptes.
 Un any, 10'50 ptes.

JUSTÍCIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Té el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Preguem els nostres subscriptors per trimestres se serveixin renovar llur subscripció.

No servirem cap subscripció que no vingui acompanyada del seu import.

Si hom es diu liberal, i per justificar-ho, obra liberalment però sense posar-hi el cor, es trobarà en una posició tan mesquina que la seva vida no podrà complir res d'excelent. Inútil haurà sigut la seva naixença, i inútil la seva mort.

Del TRIPITAKA KINESE
 cap. Deucentesim - Reus.